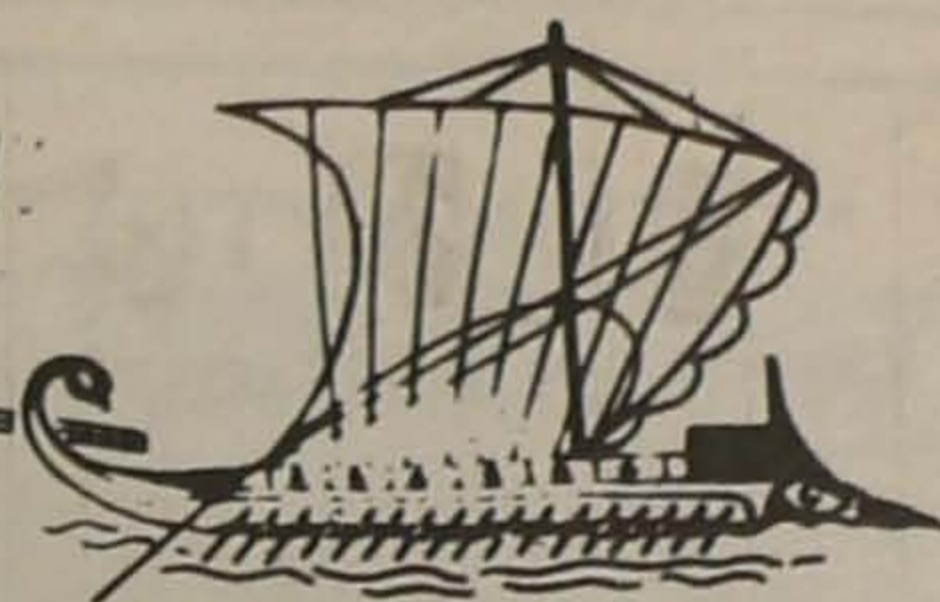

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 2ο Αρ. φύλλου 14 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΝ 1990

Μια αξιόπαινη προσφορά στην παράδοση

Η χορωδία της Ε.Λ.Β. που ηχογράφησε σε δίσκο τα παραδοσιακά τραγούδια.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Διοργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία από την Ομάδα Στήριξης Επαναπατριζομένων, την Ευξείνου Λέσχη Βέροιας και την Α.Ε. Ποντίων Βέροιας, στις 24 Ιανουαρίου, ημέρα Τετάρτη και ώρα 8 το βράδυ, στο κέντρο "ΦΑΡΟΣ", χοροεπιτέδωσαν για την οικονομική ενίσχυση των συμπατριωτών μας από τη Σοβιετική Ένωση.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Νομάρχης Ημαθίας κ. Γρηγόριος Παπαστόιτας, οι βουλευτές κ.κ. Μόσχος Γικόνογλου και Μιχάλης Χρυσόκοινης, οι δήμαρχοι Βέροιας και Ειρηνούπολης κ.κ. Ανδρέας Βλαζάκης και Αθανάσιος Παπαιωάννου, καθώς και ο Αντιδήμαρχος Αλεξάνδρειας κ. Βασίλειος Απατοΐδης.

Επίσης ήταν παρόντες ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Βέροιας κ. Αθανάσιος Γεωργιάδης, καθώς και οι Πρόεδροι των Ποντιακών Σωματείων Πτολεμαΐδας, Νάουσας, Αλεξάνδρειας, Βέροιας και ο Πρόεδρος της Α.Ε. Ποντίων και ο πολιτευτής κ. Σάββας Γαβριηλίδης και πλήθος κόσμου.

Για την ιστορία αναφέρουμε ότι την ομάδα στήριξης την αποτελούσαν οι Μπάμπης Καπουρτίδης, Βάσω

Στη φωτογραφία ο ηθοποιός Λάζος Τερζάς ενώ παρουσιάζει το πρόγραμμα της εκδήλωσης.

Μπρανιώτου, Καίτη Ποταμπούλου, Ελένη Τογκουσίδου, Σίμος Λαδόπουλος, Σάββας Τσαλοσυχίδης, Παναγιώτης Μουρατίδης και Κατερίνα Μπρανιώτη.

Συμμετοχή στην εκδήλωση είχαν οι καλλιτέχνες:

Λάζος Τερζάς, ηθοποιός, ο οποίος παρουσίασε όλο το καλλιτεχνικό πρόγραμμα, Αμαραντίδης Γιώργος (Λύρα - Τραγούδι), από την Αθήνα, Καλλιωνίδης Μιχάλης, (Λύρα - Τραγούδι), από την Αθήνα, Στάθης Νικολαΐδης (Τραγούδι) από την Αθήνα, Χρήστος Παπαδόπουλος (Τραγούδι) από την Θεσ/νίκη, Χρήστος Χρυσανθόπουλος (Λύρα - Τραγούδι) από την Θεσ/νίκη, Σασκαλίδης Γιώργος (Τραγούδι) από την Κατερίνη, Σταυριανίδης

Γιάννης (Τραγούδι) από την Θεσ/νίκη, Τσανάκαλης Γιάννης (Λύρα), από την Θεσ/νίκη, Ιακωβίδης Θέμης (Τραγούδι), από την Θεσ/νίκη, Μωυσής Ανέστης (Λύρα - Τραγούδι), από την Θεσ/νίκη, Ιορδανίδης Μπάμπης (Τραγούδι), από την Θεσ/νίκη, Ζαρζόπουλος Αλέκος (Τραγούδι), από την Πτολεμαΐδα, Κεμαντζίδης Κώστας (Λύρα), Καραπαναγιωτίδης Κώστας (Τραγούδι), από τη Βέροια, Θόδωρος Βερωιώτης (Λύρα - Τραγούδι) από τη Βέροια, Χρηστάκης Ακριτίδης (Αρμόνιο) από την Πτολεμαΐδα, Χρήστος Αγγελίτσος (Ντράμς), Κωστάκης Δούμος (Ντράμς).

Προσφορά στην εκδήλωση συνέταξε στη 2η σελ.

Το νέο Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες της 21 Ιανουαρίου 1990, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

- Αλέξανδρος Τσακουρίδης, Πρόεδρος
- Γιάννης Μιχαηλίδης, Αντιπρόεδρος και υπεύθυνος Μουσείου.
- Αγάπη Κωνσταντινίδου, Γεν. Γραμματέας
- Κική Αδαμίδου, Ταμίας
- Γιάννης Μελετίδης, μέλος, υπεύθυνος Εφημερίδας
- Οδυσσεύς Γωνιάδης, μέλος, υπεύθυνος Θεατρικού Τμήματος
- Μιχάλης Σουμειλίδης, υπεύθυνος χορευτικού
- Βάσω Καραμπίτσου - Σιδηροπούλου μέλος, υπεύθυνη χορωδίας
- Μιχάλης Γαβριλίδης μέλος, υπεύθυνος Τεχνικών Έργων.

Στις 27 και 28 Φεβρουαρίου η μικτή παραδοσιακή χορωδία της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας ηχογράφησε σε δίσκο παραδοσιακά ποντιακά τραγούδια. Στην δισκογραφική αυτή δουλειά πήραν μέρος 90 τραγουδιστές, 10 λυράρηδες και 1 νταουλτζής.

Ο ένας δίσκος περιλαμβάνει τα τραγούδια:

Απέντης (αφήγηση Μπρανιώτη Βάσω), Μάραντον, Τραντέλενοι, Μονόγιαννες, Χάραξη η Ανατολή (Σολίστας Σιδηροπούλου Λάζαρος), Αφή Κόρη, Θύμισμα, Τ' ηλ το κάστρεν, Η Ρωμανία πάρθεν (Σολίστ Καραπαναγιωτίδου Ελένη), Κάλαντα Πρωτοκρονιάς και Χριστουγέννων.

Στον άλλο δίσκο τραγουδούν οι μικροί σολίστες της χορωδίας που είναι οι:

Μαρία Στογιάννη, Ελσα Σιδηροπούλου, Καραπαναγιωτίδης Θεόδωρος, Παπουλίδου Ελλη, Θεοδωρίδης Αγγελος, Τογκουσίδου Βαγγελιό, Πολυχρονίδου Σοφία, Παρασκευά Ολγα, Ελευθεριάδου Αντιγόνη, Καραβαριώτου Μαρία, Στολιτίδου Νόνη και Νικολαΐδου Μπέτυ (λύρα τραγούδι).

Λύρα έπαιζαν οι: Θόδωρος Βερωιώτης (αρχισολίστας), Ελευθεριάδης Σούλης, Αντωνιάδης Θανάσης, Καραγκιοζίδης Ανέ-

στης, Νικολαΐδου Μπέτυ, Θεοδωρίδης Στάθης, Ραφαηλίδης Θεόφιλος, Μετεντζίδης Λάζαρος, Τσιφτελίδης Βασίλης και Λαζόπουλος Αλέκος.

Νταούλι έπαιξε ο Τάκης Γεωργιάδης.

Την διδασκαλία των τραγουδιών, την επιλογή και την όλη επιμέλεια της δισκογραφικής αυτής δουλειάς την είχε ο Κώστας Καραπαναγιωτίδης, ο οποίος μα είπεν: "Αυτή η δουλειά είναι μια ακόμα προσφορά της ποντια-

κής χορωδίας της Ε.Λ. της Βέροιας στην ποντιακή ιδέα. Είναι ιστορική δουλειά που γίνεται πρώτη φορά στα ποντιακά χρονικά και πιστεύουμε ότι ο κόσμος θα την αγαπήσει με αγάπη. Είμαι ευχισίμος που ένα παλιό μου όνειρο πραγματοποιείται τώρα".

Την παραγωγή και όλα τα γενικά έξοδα καθώς και την διανομή των δίσκων ανέλαβε η γνωστή δισκογραφική εταιρεία VASIPAP.

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒ. ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΤΡΙΔΑΣ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Πατρίδας Ημαθίας με την 2/1990 απόφαση του παραχωρεί έκταση μαζί με τις εγκαταστάσεις της πρώην Παιδόπολης "Καλή Παναγιά" για αποκατάσταση των Ελλήνων Ποντίων της Σοβιετικής ΕΝωσης, ώστε να δημιουργηθεί και πάλι ο συνοικισμός "Καλή Παναγιά" Πατρίδας.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Πλατάνου με ομόφωνη απόφασή του παραχωρεί στους συμπατριώτες μας Ποντίους από τη Σοβιετική Ένωση 80 άρτια οικόπεδα.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Επέστρεψαν στην Πατρίδα

Ενας πόνος έτρωγε την ψυχή των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης, ένας αίσιαστος πόθος, ο πόθος του γυρισμού, της πατρίδας ο θάνατος πόθος.

Αυτός ο πόθος που τους κληρονομήθηκε από τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους κρατούσε πληγωμένη βέβαια, μα ξυπνήτη την ψυχή τους, ώπου να φέξει η μέρα του νόστου, του γλυκού γυρισμού στην πατρίδα.

Η μάγισσα Καλυψώ από

τον καιρό του Οδυσσέα ως τις μέρες μας προσπαθεί μάταια να τους γοητεύσει, για να απολημονήσουν τη γη των προγόνων τους.

Κι αυτό ήταν φυσικό, αφού ο νους τους ήταν πάντα στην Ιθάκη. Ετσι μόρρεσαν μέσα στους πικρούς αιώνες της Οδύσσειάς τους να διαφυλάξουν ακέραια την πνευματική τους λαμπρότητα, την πίστη των πατέρων τους, τη λαλιά την προγονική και την ελληνικότητα της ψυχής

τους. Κι ήρθαν οι αλκυονίδες μέρες. Αφήνουν πίσω τους καρπούς που απόκτησαν με τον τίμο ιδρώτα τους. Η ώρα σήμανε! Η Αργώ σπκάνει την άγκυρα.

Με συνοδούς τους γλάρους ανοίγεται στον Ευξείνου Πόντο. Από την πλήρη αγναντεύουν τον Πόντο, τη γη απ' όπου ξεριζώθηκαν. Τα μάτια τους βουρκώνουν. Από το νού τους περνάει όλο το μεγαλείο του

Πόντου, η ιστορία του με τις δόξες και τους θριάμβους. Θλιβονται σαν αναλογίζονται ότι τώρα πατούν το χώμα του θάρβαροι. Με την παραζάλη τους ακούν ένα παράξενο βούισμα, που έρχεται από μακριά, σαν τον ακό της θάλασσας. Είναι ο καιροσμός του Πόντου!

Κι ο ήλιος καθώς βασιλεύει, κατέβαινε κι ο πόνος της ψυχής τους και πύρωνε τα σωθικά τους.

Η Αργώ όλο και

ξεμάκραινε, ώπου στο τέλος χάσανε από τα μάτια τους τον Πόντο μαζί με τους γλάρους.

Παγώνει η καρδιάς τους σαν ατενίζουν από το κατάστρωμα την Αγία - Σοφία Αναπολούν την ιστορία της και πονάει η ψυχή τους.

Η Αργώ ανοίγεται τώρα σε πέλαγο ελληνικό. Ανεβαίνουν πάλι στην πλήρη. Προσπαθούν να ξεδιαλύνουν τις μορφές του κάρου και του χρόνου. Θεσπέσιο θέαμα στ' αλήθεια. Βλέπουν τα νησιά του Αιγαίου

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

να δένονται με τη μητέρα Ελλάδα. Φέρνουν στη σκέψη τους ολόκληρη την ιστορία των νησιών από τους θαμπούς χρόνους της μυθολογίας ως τις μέρες της απελευθέρωσής τους από τον τουρκικό ζυγό και θαυμάζουν το ακριτικό τους πνεύμα.

Και τώρα στην Αθήνα! Ανασταίνουν με τη φαντασία τους τα χρόνια του κλασσικού μεγαλείου και ατενίζουν με δέος τον Παρθενώνα κι ας μη τον γνώρισαν ποτέ. Υπερφηνεύονται για την καταγωγή

τους. "Είμαστε στην Ελλάδα", αναφωνούν. Η Μούσα τότε σκιρτάει μέσα τους κι η αγωνία τους για το αύριο... γίνεται τραγούδι.

Ατενίζουν το σταυρό που βρίσκεται εκεί ψηλά στο καμπαναριό. Νιώθουν τώρα σαν ευωδιά την έγνωιας τους, τα βάσανά τους σαν ένα τραγούδι και την αγωνία τους μια απαλή νηοδία, που αγγίζει κάποιο κινδύο.

Το πρώτο και μέγα όνειρό τους έγινε πραγματικότητα. Επέστρεψαν στην Πατρίδα!

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Δημόσιος Υπάλληλος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331-25.282

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΗΛΙΑΣ Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Φιλολόγος

ΟΔΥΣΣΕΑΣ Γ. ΓΩΝΙΑΔΗΣ

Ηθοποιός - Σκηνοθέτης

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ε.Ε.

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ

ΤΗΛ. 0331/66.913 - ΦΑΧ 0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 500 δρχ.

**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"**

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

- Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΓΙΑ ΤΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ**

Σύνολο προηγούμενου μήνα	3.633.000
21. Νεράντζης Ναούμ.....	1.000
22. Ελευθεριάδης Ιορδάνης.....	1.000
23. Κυριακίδης Χρήστος.....	3.000
24. Ροτσιά Κωνσταντινιά.....	500
25. Αξιώτης Αχιλλέας.....	1.000
26. Αδαμίδης Κων/νος.....	1.000
27. Ατματζίδης Δημήτριος.....	500
28. Ευθυμιάδης Δημήτριος.....	1.000
29. Βασιλειάδης Νικόλαος.....	500
30. Μωραλίδης Χρήστος.....	1.000
31. Σιδηρόπουλος Θρασύβουλος.....	1.000
32. Μάρτος Δημήτριος.....	500
33. Στρέμπας Αντώνης.....	1.000
34. Βαφειδής Κων/νος.....	2.000
35. Καλταβερίδης Αναστάσιος.....	1.000
36. Τσαχουρίδου Σταυρούλα.....	1.000
37. Γεωργιάδου Ρένα.....	1.000
38. Δελαβερίδης Αγαθόνικος.....	3.000
39. Λαζάρου Θεόδωρος.....	1.000
40. Ακριβόπουλος Στέφανος.....	1.000
Σύνολο.....	3.656.000

Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε ονόματα και άλλων δωρητών. Το Δ.Σ. εκφράζει τις πιο θερμές ευχαριστίες στους παραπάνω δωρητές.

**ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ
ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΖΟΜΕΝΩΝ
ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ**

συνέχεια από την 1η σελ. είκαν οι:

Γεωργιάδης Γιώργος, για την προσφορά του Κέντρου, Ποταμόπουλος Γιάννης για την προσφορά κατοικίας και λαχειών, Ο ιδιοκτήτης του Σούπερ Μάρκετ "Στάθης ΕΛΛΑΣ", το κατάστημα "ERRA", την αλλαντοποιεία "ΒΕΡΟΙΑ", τα ανθοπωλεία "Α Π Ο Σ Τ Ο Λ Ο Σ", "Δ Η Μ Η Τ Ρ Η Σ", "ΛΕΥΤΕΡΗΣ", ο κ. Χάρης Σαββίδης, το τυπογραφείο ΑΣ-ΛΑΝΟΓΛΟΥ, ο Ιωαννίδης Γιάννης για την προσφορά των λαχειών, ο κ. Σιδηρόπουλος Κώστας, έφορος Νάουσας για την χρηματική προσφορά 10.000 δρχ., τα παιδιά που σέρβιραν αφιλοκερδώς, ο κ. Χαρατσίδης και ο κ. Αβραμίδης για την θιντεολήψη, Αφί Ορφανίδη για προσφορά 10.000 δρχ., Μαυρίδης Αθανάσιος για προσφορά 2.500 δρχ., ένας φίλος από τη Νάουσα για προσφορά 25.000 δρχ., ο Τρικόπουλος

Στη φωτογραφία η Ομάδα Στήριξης Επαναπατριζομένων. Είναι τα παιδιά που αξίζουν τα πιο θερμά συγκαταστάματα.

Λεωνίδας για προσφορά 1.250 δρχ., το Κοινωνικό Συμβούλιο Νησίου και ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Δημήτρης Κουλουμπούρης για την παραχώρηση οικοπεδικού χώρου 52 στρεμμάτων για την εγκατάσταση των επαναπατριζομένων Πόντιων.

Η όλη εκδήλωση είχε ραδιοφωνική και τηλεοπτική κάλυψη από το "ΡΑΔΙΟ ΗΜΑΘΙΑ" και από την "ΑΡΓΩ ΤV" (Καλαμαριάς).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα έσοδα της εκδήλωσης ανήλ-

θαν σε 890.700 δρχ. και κατατέθηκαν στην ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ και στον αριθμό λογαριασμού 25590449 (στο όνομα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας). Ο λογαριασμός αυτός θα είναι ειδικά για τους επαναπατριζόμενους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση.

Όσοι φίλοι θέλουν να βοηθήσουν μπορούν να καταθέτουν σ' αυτόν τον λογαριασμό και για υλικές προσφορές στα γραφεία της ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ.

**ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ ΤΗΣ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΘΑ ΣΤΗΡΙΞΟΥΝ
ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΤΟΥΣ
ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ
ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ
ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ**

Αποφασισμένοι είναι οι Πόντιοι της Δυτικής Γερμανίας να στηρίξουν οικονομικά και

ηθικά τους συμπατριώτες μας που έρχονται από τη Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα για μόνιμη εγκατάσταση.

Αυτό διαπιστώθηκε στη διάρκεια των εργασιών του Ε' Συνεδρίου της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ελλήνων Ποντίων της Δυτ. Γερμανίας και Δυτ. Βερολίνου, που πραγματοποιήθηκε στις 3 και 4 Φεβρουαρίου στη Φραγκφούρτη.

Στο Συνέδριο πήραν μέρος εκπρόσωποι και από τους 23 Ποντιακούς Συλλόγους της Δυτ. Γερμανίας. Ήδη συγκέντρωσαν ποσό 200.000 μάρκων και το οποίο θα το διαθέσουν σαν μια πρώτη έμπρακτη συνδρομή στο θέμα της αποκατάστασης των προσφύγων συμπατριωτών μας. Παράλληλα οι Ποντιακοί Σύλλογοι της Δυτ. Γερμανίας προγραμματίζουν διάφορες εκδηλώσεις μαζί με τις Ομοσπονδίες των Κρητών, των Ηπειρωτών και των Θρακών, με σκοπό τη συγκέντρωση σεβαστού ποσού που θα βοηθήσει ουσιαστικά τους συμπατριώτες μας από την ΕΕΣΔ.

Οι απόδημοι Έλληνες συμφωνούν - πολύ σωστά - ότι το θέμα της αποκατάστασης των Ποντίων από τη Σοβιετική Ένωση είναι θέμα εθνικό και σαν τέτοιο το αντιμετωπίζουν.

**ΣΤΗ ΝΕΛΕ
ΗΜΑΘΙΑΣ
Τμήματα
ελληνικής
γλώσσας**

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Από τη ΝΕΛΕ Ημαθίας ανακοινώνεται ότι αρχίζουν να λειτουργούν στη Βέροια τμήματα ελληνικής γλώσσας για επαναπατρισθέντες πολιτικούς πρόσφυγες και Πόντιους.

Οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται στα Γραφεία της ΝΕΛΕ (Παν. Τσαλδάρη 19, Βέροια) ή στα τηλέφωνα 21.525 και 21.495 στις εργάσιμες ημέρες και ώρες.

Μιχάλης Γαβριήλης

ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΜΕ

Τη στήλη επιμελείται ο φιλόλογος κ. Ηλίας Τριανταφυλλίδης.

Πως μεταφράζονται στην ποντιακή διάλεκτο οι λέξεις:

1. κουτσομπόλα =
2. φουντωτός =
3. πιθάρι =
4. τρυπάνι =
5. λίμα =
6. κοιλαράς =
7. παρατσούκλι =
8. ατημέλτος στο ντύσιμο =
9. η κουμαριά =
10. η κουκουβάγια =
11. γήλοφος =
12. σφραγίδα =

Σημείωση: Στο επόμενο φύλλο θα δοθούν οι απαντήσεις για τις λέξεις αυτού του φύλλου καθώς και του προηγούμενου.

**ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΟΝΤΙΑΚΟ
ΑΝΕΚΔΟΤΟ**

Ο κουρφέας

Αυτός ο Στυλίκας τη Χαρίτωνος, όταν επή'εν εργάτες σην Γερμανίαν, κουρφέας επή'εν και κι άλλο κουρφέας εκλώσεν. "Ατά τ' αφορισμένα τα "σπρέχεν ζι" εποί' κανέ με κι ενέσπαλα τ' εμέτερον την γλώσσαν", εκουρφεύκουντο ιναν ημέραν σο καφενειόν τη χωρί'. Εσφρευτάν ολό'ερα τ' οι αγουρ' - κάποιοι πα θυμάγουνται - κι αυτός εποί' νεν, τεμέκ καλατσεύ'τα γερμανικά κι άλλο καλλίον α ση Γέρμανουτα.

- Πώς λένε σα γερμανικά τα χαρτιά ντο παίζομε, Στυλίκαν;

- Νέπε, απάν' σην γλώσσα μ' έν' ο λόγος. Κάτ' ίνεταί απ' εσ' ιμ και κι επορώ να λέ' ατον.

- Και την τάβλην πώς λένε, Στυλικά;

- Ατόν πα τον λόγον εξέρω καλά, εθαρρώ απάν' σην γλώσσα μ' έν' ατάρα.

Ατότε α σο διπλανόν το τραπέζ' ο Κυριάκον, ο ακρειόλογον τη χωρί' π' ενεράσκουντο πολλά τοι κουρφάντας, κι εκρατέθεν άλλο.

- Νέπε, Στυλικά, το σκατόν πως λένε σην Γερμανίαν; Γιόκσαμ από πα σην γλώσσα σ' απάν' έν;

Κι α σ' ατότε κιαν ο Στυλίκας νε σο καφαιόν ξαν' εφάνθεν νε κουρφεύκεται, όπως εποί' νεν παλαιά.

Η.Τρ.

**ΓΝΩΜΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ
ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ**

Πριν από ένα χρόνο περίπου με ιδιαίτερη χαρά πήρα την νεοεκδοθείσα τότε εφημερίδα μου τον "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" και συγχάρηκα την ωραία αυτή προσπάθεια της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, που ασφαλώς ήταν μια πολύ ωφέλιμη ενέργεια για το ποντιακό στοιχείο του Νομού μας, αφού ήρθε να καλύψει και το δημοσιογραφικό κενό της Λέσχης.

Και φυσικά από τότε έγινα μόνιμο "πλήρωμα" του "Αργοναύτη" και μαζί του έκανα πολλά μακρινά ταξίδια στις αξέχαστες πατρίδες μας και διδάχθηκα πάρα πολλά, γιατί πράγματι ο ποντιακός πολιτισμός και η ιστορία του είναι και θα είναι ο φέρος που θα προστατεύει και θα οδηγεί τους Αργοναύτες όλων των εποχών.

Μετά από εξήντα πέντε χρόνια προσφυγιάς βρισκόμαστε σήμερα στην κρίσιμη καμπή του αν θα επιβιώσουμε ως οντότητα, ως πολιτιστική ιδιαιτερότητα, ως τμήμα του Ελληνισμού ή θα ισοπεδωθούμε μέσα στην ευρύτερη κοινή του Ευρωπαϊκού. Πρέπει με κάθε θυσία να αντιδράσουμε στην απειλούμενη πολιτιστική μας ι-

σοπέδωση. Αλλά πώς; Όταν σήμερα οι περισσότεροι Πόντιοι αγνοούν την ηρωική μας ιστορία, το λαμπρό πολιτισμό μας; Πώς, λοιπόν, θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε την ταυτότητά μας; Γι' αυτό το λόγο πιστεύω ότι η μοναδική ποντιακή εφημερίδα του νομού μας, ο "Αργοναύτης", πρέπει να συνεχίσει να υφίσταται και ευχής έργον θα ήταν εάν μπορούσε να γίνει εβδομαδιαία και γιατί όχι ημερήσια, όταν στην Ημαθία υπάρχει τόσος μεγάλος αριθμός Ποντίων.

Στον ένα χρόνο έκδοσης της εφημερίδας, παρ' όλα τα πολλά προβλήματά της, μακριά από κομματισμό από οργανωμένες σκοπιμότητες, μικρότητες και εξωτερικεύσεις προσωπικών εγωιστικών αντιπαροθέσεων και αντιδράσεων, νι' αυτό είναι αξίοι συγκατατριών αυτοί που συμβάλλουν για την έκδοσή της.

Θα πρέπει η εφημερίδα μας αυτή να γίνει λάβαρο όλων των Ποντίων του Νομού και να αναγορευθεί σε θήμα ελεύθερου, σοβαρού, υπεύθυνου και ώριμου διαλόγου και να διαπιστώνει, να καταγράφει, να αξιολογεί και να προτείνει λύσεις σ' όλα

τα καυτά προβλήματα και τις ανάγκες του Ποντιακού Ελληνισμού.

Σε καμιά περίπτωση η εφημερίδα, ο "Αργοναύτης" δεν είναι κερδοφόρα επιχείρηση και κανείς, μα κανείς δεν έχει ώφελος ούτε ατομικά ούτε συλλογικά. Για όσους δε γνωρίζουν, για να βγει και να φτάσει στα χέρια μας, η εφημερίδα, χρειάζεται πολλές κόπες - χρόνος και φυσικά χρήματα. Ευτυχώς όμως για τα δύο πρώτα βρέθηκαν ορισμένα μέλη της Ε.Λ.Β. να τα προσφέρουν. Το τρίτο όμως χρειάζεται την προσφορά όλων των Ποντίων και φιλοποντίων της Ημαθίας. Θέλω να πιστεύω ότι πολλοί αν όχι όλοι οι Πόντιοι του Νομού μας (και γιατί όχι και των άλλων περιοχών;) θα πρέπει να γίνουν συνδρομητές της εφημερίδας, ενισχύοντάς την έτσι και οικονομικά, για να μπορέσει ο "Αργοναύτης" να ανταπεξέλθει σ' όλες τις θαλασσοταραχές.

ΠΕΖΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Επιμέλεια - Παρουσίαση:

Οδυσσέας Γ. Γωνιάδης

ΣΤΑΘΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

Στη φωτογραφία ο Στάθης Ευσταθιάδης παραλαμβάνει το βραβείο του από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Χρ. Σαρτζετάκη.

Ο Στάθης Ευσταθιάδης ανάμεσα στα άλλα που είπε, απαντώντας στην προσφώνηση του προέδρου της Δημοκρατίας, ήταν και τα παρακάτω: "...Νοιώθω τούτη την ώρα την ανάγκη να πω ότι το βραβείο αυτό το παίρνω εν ονόματι και για λογαριασμό του Ποντιακού Λαού από τον οποίο αντλώ το υλικό και το βωμό της ζωής του οποίου προσφέρω το όποιο έργο μου".

Ο Στάθης Ευσταθιάδης χωρίζει το βιβλίο του "ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ" σε κεφάλαια κατά κατηγορίες. Έτσι στο πρώτο μέρος π.χ. έχουμε 5 ΚΕΦΑΛΑΙΑ και αυτά με ορισμένες υποδιαιρέσεις ώστε κάθε κεφάλαιο να έχει ομοιογενές περιεχόμενο.

Το ίδιο γίνεται και σε όλα τα υπόλοιπα μέρη.

Έχουμε δηλαδή μια ολοκληρωμένη μελέτη και παρουσίαση με βάση τα στοιχεία που είχε συγκεντρώσει ο συγγραφέας και μελετητής.

Για μια ακόμα φορά θέλω να τονίσω πως δεν επιτρέπεται να υπάρχει βιβλιοθήκη χωρίς αυτό το βιβλίο του Στάθη Ευσταθιάδη.

Και δεν μιλάω βέβαια μόνο για βιβλιοθήκες ατόμων με ποτυακή καταγωγή.

Σας δίνω δείγμα από το 3ο κεφάλαιο του πρώτου μέρους με υπότιτλο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ.

Συγκεκριμένα θα διαβάσετε το πασίγνωστο τραγούδι "Η ΛΕΜΟΝΑ" με την ερμηνεία του στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα κ.λ.π.

Η ΛΕΜΟΝΑ

- Σιτ' επέγνα ομάλια - ομάλια, είδα ορμάνια και λιγάδια,

είδα ορμάνια και λιβάδια και σήν άκραν τρέξ' πεγάδι

και ση πεγαδί' την άκραν έστεκεν δέντρον και μέγαν,

έστεκεν δέντρον και μέγαν, τα νεράντζια φορτωμένον.

Επλώσα να παίρω έναν κι εχολιάστεν η Λεμόνα.

Και τη ήλ' η μάνα εκούξεν: - Ντό λαλείς ναί Μεληδόνα;

- Ντό χολιάσκεσαι Λεμόνα; Πάσκ' ετσάκωσα κλαδόπον;

Πάσκ' ετσάκωσα κλαδόπον, για εμάρανα φυλλόπον;

Κι αν ετσάκωσα κλαδόπον, να τσακούται το κερόπο μ'

κι αν εμάραινα φυλλόπον, να μαραίνεται το ψώπο μ'.

Ο ήλεν μαραίν φυλλόπα κι αέρα τσακών κλαδόπα.

Η ΗΛΙΟΜΑΝΑ

- Μέσ' στη φύση περπατώντας είδα δάση και λιβάδια,

είδα δάση και λιβάδια και βρουσούλα σε μιάν άκρη

και στην άκρη της βρουσούλας έστεκε μεγάλο δέντρο,

έστεκε μεγάλο δέντρο, με νεράντζια φορτωμένο.

Κι ένα κάνοντας να κόψω, παραθύρωσα η Λεμόνα.

Και του ήλιου η μάνα σκούζει: Τι λαλείς γλυκειά ανδόνα;

- Τι θυμώνεις Ηλιομάνα; Μήπως τσάκισα κλαδάκι;

Μήπως τσάκισα κλαδάκι ή σου μάρανα φυλλάκι;

Κι αν σου τσάκισα κλαδάκι, να μου σπάσει το κεράκι

κι αν σου μάρανα φυλλάκι, να μου μαραθεί η ψυκούλα.

Ο τρελοβοριάς τσακίζει τα κλαδιά και τα κλωνάρια και τα φύλλα τα μαραίνει με την κόψη του ο Ηλίου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Και στο τραγούδι της Λεμόνας υπάρχει επιβίωση προχριστιανικών ειδωλολατρικών στοιχείων. Το κείμενό του μας δίνει τρία βασικά στοιχεία: Τη φύση, τον άνθρωπο και την Λεμόνα.

Το τοπίο είναι ειδυλλιακό. Η ποιητική εικόνα εξίσαια. Βαδίζει ο άνθρωπος μέσα στην πανέμορφη φύση. Την χαιρετά, μα και δοκιμάζει κάποιο δέος από την ερμηιά της.

Ο σεβασμός του ανθρώπου προς τη φύση είναι

απέραντος. Την λατρεύει. Οι καρές και οι καημοί του έχουν άμεση σχέση με την αυτή. Δεν θα μπορούσε ποτέ να διανοηθεί, να θίξει την ομορφιά της.

Προχωρώντας λοιπόν ο διαβάτης μέσα σε καταπράσινα λιβάδια, συναντά μια βρύση. Δίπλα της ορθώνεται δέντρο μεγάλο με νεράντζια φορτωμένο. Και ξυνάει ο πάθος της ανθρώπινης ψυχής για ένα νεράντζι. Με το κόψιμό του από τον διαβάτη, προκαλείται ο θυμός της Λεμόνας.

Η άποψη ότι "Λεμόνα" θα πεί "λεμονιά" είναι αδικαιολόγητη. Η ποιητική άδεια θα μπορούσε βέβαια να δικαιολογήσει το θυμό ενός δέντρου, π.χ. της λεμονιάς. Τούτο όμως στην περίπτωση, που θα έθιγαν τον καρπό της. Αλλά το τραγούδι μιλάει αποκλειστικά για "νεραντζιά". Αλλωστε, το δέντρο της λεμονιάς, στην ποτυακή διέλεκτο, δεν ονομάζεται "λεμόνα", αλλά "λεμόν". Γενικά δέντρο και φρούτο έχουν την ίδια ονομασία. Π.χ. "σο κεράσ" αφκά εκάθουτον". - Εκοψα την σύκαν κι εφύτσα κοκκίμελον, μήλον κ.λ.π..

Με τούτο όρο "Λεμόνα", άλλοι υποστηρίζουν, ότι ο λαϊκός ποιητής φαντάζεται κάποια κοπέλα με το όνομα Λεμόνα. Η ποίηση βέβαια δεν οφείλει να είναι λογική. Δεν μπορεί όμως να είναι και παράλογη. Αυτό το κείμενο του ποιήματος, αλλά και από όλα τα περιστατικά, ουδ' άμεσα ούτε έμμεσα βγαίνει, ότι στην πορεία του ο διαβάτης συναντά καμιά κοπέλα.

Ερευνήσαμε το θέμα βαθύτερα. Μελετήσαμε όλα τα στοιχεία με προσοχή. Δεν απομακρύνουμε τη σκέψη μας από το γεγονός, ότι τα ειδωλολατρικά στοιχεία δεν απουσιάζουν εντελώς από τα πλαίσια της ζωής της μεταχριστιανικής περιόδου. Ακούσαμε με σεβασμό τη φωνή των ζωντανών φορέων των παραδόσεών μας. Δεν αγνοήσαμε τις σχετικές λαϊκές δοξασίες. Γέροντες και νερόντισσες μας είπαν, ότι το κάθε πράγμα στη φύση έχει μάνα. Η μάνα του νερού "νερομάνα". Του παρχαριού η μάνα "παρχαρομάνα". Της βρύσης η μάνα "πεγαδομάνα" ή "πεγαδομάτ'".

Η μάνα του ήλιου βρίσκεται προς την πλευρά της Δύσης. Είναι αυτή η ίδια η Δύση. Εκεί πάει και βασιλεύει ο ήλιος. Μέσα στην αγκαλιά της ξεκουράζεται. Μέσα στη δρόσο της σβίνει την κόψη του και παίρνει κανούργιες δυνάμεις, για να ανατείλει και πάλι την επόμενη μέρα. Ένα ποτυακό τραγούδι αρχίζει έτσι:

Ο ήλεν άει σή μάναν αι μαουρομελαιοσμένος.

Και ο πρώτος στίχος ενός διστίχου:

Ο ήλεν εβασίλειψεν σήν μάνα αι μερέαν.

Σ' ένα θρακικό τραγούδι έχομε επίσης στίχο με το ίδιο περιεχόμενο: Ο ήλιος πάει στη μάνα του, πάει να βασιλέψει.

Ακούγονται συχνά από γέροντες και νερόντισσες οι φράσεις: "Όλια απάν' σόν κόσμον ένε μάναν. Κανείς κ' έν χωρίς μάναν. Ο ήλεν πά

έξ' μάναν. Ο Χριστόν πά απάν' σή γήν εθέλεσεν να έξ' μάναν κι ας έτον και Θεός κ.λ.π.". Οι λαϊκές αυτές δοξασίες, η ψυχολογική αυτή στάση των απλοϊκών ανθρώπων, βοήθησαν σημαντικά την έρευνα, όπως θα δούμε.

Το τραγούδι της Λεμόνας παρουσιάζει διάφορες παραλλαγές. Το φαινόμενο είναι σύνθετο στην δημοτική ποίηση. Η πιο γνωστή παραλλαγή του είναι αυτή, που παραθέτουμε στην αρχή. Είναι πασίγνωστο ολόκληρο το κείμενο, εκτός από δύο στίχους. Ο ένας βρίσκεται στη μέση του τραγουδιού και είναι ο εξής:

Και τη ήλ' η μάνα εκούξεν: - Ντό λαλείς, ναί Μεληδόνα!;

Ο άλλος στίχος είναι ο τελευταίος του τραγουδιού.

Ο ήλεν μαραίν' φυλλόπα κι αέρα τσακών' κλαδόπα.

Δεν σημειώνουμε στίχους σαν κι αυτούς:

Εύρα τη κερί' μ' τα μήλα και τη νύχτας παινιτόρια.

Αχ Λεμόνα, βάχ Λεμόνα, ντό θ' εφτάμε τον χειμώνα κ.λ.π. Πρόκειται για κατοπινές προσθήκες, τελείως άσχετες με το ποίημα.

Ο διαβάτης μιλάει προς την Λεμόνα με το στόμα ενός πουλιού, της Μεληδόνας ανδόνας. Κόβοντας ένα νεράντζι, νιώθει κάποια ευθύνη. Θίγοντας το βασίλειο της όμορφης φύσης, αισθάνεται ότι προκαλεί την οργή κάποιας αόρατης δύναμης. Έχοντας βαθειά συναίσθηση του κρέους του, να σέβεται απόλυτα τη φύση, καταλαμβάνεται από ένα δέος για την πράξη του.

Επλώσα να παίρω έναν κι εχολιάστεν η Λεμόνα.

Τα λαλήματα της Μεληδόνας, κραυγή της ανθρώπινης ψυχής, προκαλούν το ενδιαφέρον της Λεμόνας. Στον αμέσως επόμενο στίχο γίνεται λόγος για τη μάνα του ήλιου: "Και τη ήλ' η μάνα εκούξεν". Σκούζει του ήλιου η μάνα παρατηρώντας την "ανδόνα" σε ύψος αουστρό: "Ντό λαλείς, ναί Μεληδόνα!"; Δηλαδή, τί φωνάζεις, τί έγινε κ.λ.π. Ελέγχεται έμμεσα η συμπεριφορά του διαβάτη, ο οποίος όμως δηλώνει, ότι ούτε φύλλο μάρανε ούτε κλαδάκι τσάκισε.

Είναι σημαντικός και ο τελευταίος στίχος του τραγουδιού. Ο υπό κατηγορίαν διαβάτης, απευθυνόμενος

προς την Λεμόνα, καταγγέλει τον ήλιο και τον αέρα. Ο πρώτος μαραίνει τα φύλλα και ο δεύτερος τσακίζει τα κλαδιά.

Ο ήλεν μαραίν' φυλλόπα κι αέρα τσακών' κλαδόπα.

Η έκφραση "εχολιάστεν η Λεμόνα" και εκείνη "τη ήλ' η μάνα εκούξεν", σε συνδυασμό με τον διάλογο ανάμεσα στη μάνα του ήλιου και την Μεληδόνα (τον διαβάτη), που καταλήγει στη καταγγελία του ήλιου και του αέρα, οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι η Λεμόνα είναι η μάνα του ήλιου. Εξηγήσαμε γιατί δεν μπορεί να είναι το δέντρο της λεμονιάς ή το όνομα κάποιας κοπέλας. Η Λεμόνα είναι η Ηλιομάνα... Λεμόνα. Με τα δεδομένα της ποτυακής διαλέκτου, Ηλεμόνα... Λεμόνα... και στο τέλος Λεμόνα. Υπάρχει βέβαια το πρόβλημα, πως το δεύτερο συνθετικό "μόνα" έγινε λογικά δεν μπορεί να δοθεί εξήγηση ικανοποιητική. Η λογική σειρά των εννοιών του ποτυακού κειμένου και τα σκεπτικά πραγματικά στοιχεία ασκούν εδώ αποφασιστική επιρροή. Του

"ήλ' η μάνα" ελέγχει την πράξη του διαβάτη. Αυτή θύμωσε προηγουμένως και με το στόμα της Μεληδόνας ονομάστηκε "Λεμόνα". Αν τούτο αποτελεί αυθαίρετη έκφραση ή έγινε για το "ομόκο" των λέξεων Λεμόνα... Μεληδόνα, αυτό δεν είναι κάτι το πρωτοφανές ή ασυνήθιστο στη λαϊκή ποίηση.

Εμφανίζεται η Λεμόνα σαν Θεά, προστάτιδα των δένδρων και των λουλουδιών, του πράσινου γενικά. Είναι, κατά την ποτυακή λαϊκή δοξασία, αυτή η Δύση, όπου βασιλεύει ο ήλιος και ξεκουράζεται, για να ανατείλει και πάλι την επόμενη μέρα. Έτσι εξηγείται η καταγγελία του διαβάτη, που λέει προς τη Λεμόνα, ότι ο γιός της ο ήλιος "μαραίν' φυλλόπα" και ο αγέρας "τσακών' κλαδόπα".

Πάνω από τους ορίζοντες του Πόντου πλανιέται η Θεά Λεμόνα σαν ιδέα επί αιώνες. Προστατεύει καταπράσινα βουνά και ανθόσπαρτα παρχάρια, εμπνέοντας ταυτόχρονα στον λαϊκό ποιητή του τόπου την αγάπη και λα-

τρεία προς τη φύση.

Η Λεμόνα είναι ένα παράδειγμα, που επιβεβαιώνει την επιβίωση ορισμένων προχριστιανικών ειδωλολατρικών στοιχείων. Ενώ ο Θεός των Χριστιανών είναι παντοδύναμος, πανταχού παρών και τα πάντα πληρών, η Εκκλησία ανακηρύσσει διάφορους Αγίους, που ο καθένας από αυτούς προστατεύει ορισμένο τομέα ζωής. Π.χ. ο Άγιος Νικόλαος είναι προστάτης του ελληνικού ναυτικού, ο Άγιος Γεώργιος του πεζικού και η Αγία Βαρβάρα του πυροβολικού μας. Καθιερώνεται, κατά κάποιο τρόπο, μια νέα μορφή πολυθεισμού, όπου ο Αι - Νικόλαος διαδέχεται τον Ποσειδώνα και ο Αι - Γιώργης φέρνει στη μήμη τον Θεό του πολέμου Άρη. Το φαινόμενο ικανοποιεί βαθύτερες ψυχολογικές ανάγκες του λαού, που οι σχετικές δοξασίες του πλατύνουν τη βάση του θρησκευτικού του συναίσθηματος.

Το βιβλίο ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ στην Εύξεινο Λέσχη Βέροιας, τηλ. 28.356.

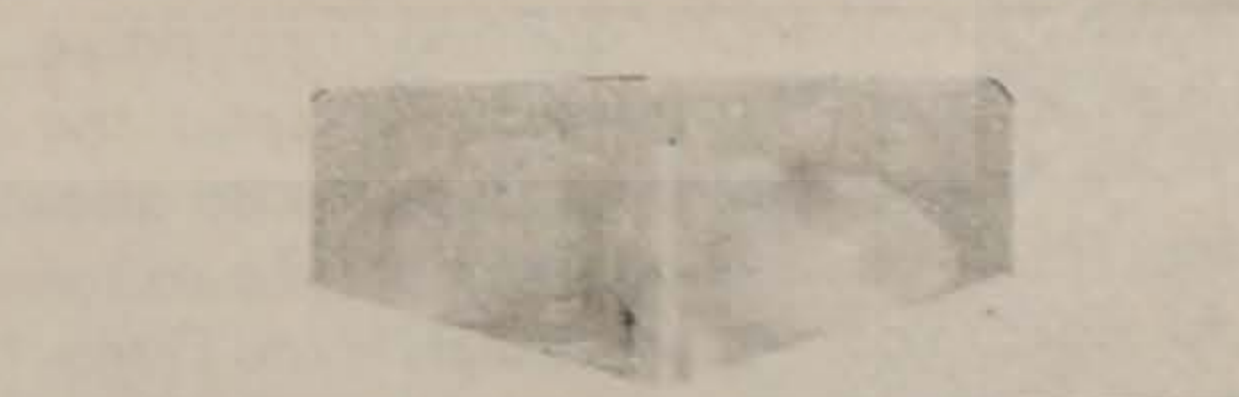
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒ. ΕΝΩΣΗ

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας έδωσε στις 12 Φεβρουαρίου το βράδυ, στην αίθουσα της ταβέρνας της, δεξίωση στους αδελφούς μας Ποντίους που ήρθαν από τη Σοβιετική Ένωση και διαμένουν στην περιοχή της Βέροιας.

Στην δεξίωση παραβρέθηκαν πάνω από πενήντα συμπατριώτες μας, μικροί και μεγάλοι. Στην αρχή της εκδήλωσης ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Αλέξ. Τσακουριδής, αφού καλωσόρισε τους συμπατριώτες μας τους υποσχέθηκε την πλήρη συμπαράσταση της Εύξεινου Λέσχης.

Στη συνέχεια και μέσα σε οικογενειακή ατμόσφαιρα ακολούθησε η πατροπαράδοτη ψυχαγωγία που ενθουσίασε τους καλεσμένους. Έρθαμεν σε μέτερον την Πατρίδα, την Ελλάδα, μας είπε ο συμπατριώτης μας Γιώργος Ερμιδής, ένας μεσήλικας με τέσσερα παιδιά. Η θεία Αναστασία Σαββουλίδη, μια εβδομηντάχρονη οικοδέσποινα μας είπε: "Έρθα σε Ελληνικά τα κάματα, έρθα σην πατρίδαν τε μέτερον. Αδά

άριστα στην ιστορία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ε.Λ.Β. εκτός των άλλων διέθεσε δωρεάν όροφο ξενοδοχείου της ιδιοκτησίας της, για τη φιλοξενία των συμπατριωτών μας.

Το ημίμα αρχαρίων στην ώρα του μαθήματος.

Ο ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Με μεγάλη επιτυχία δόθηκε στο κέντρο "Γκατιδ" στις 23 Φεβρουαρίου, ημέρα Παρασκευή και ώρα 8.30 το βράδυ ο επίσημος αποκριάτικος χορός της Ε.Λ.Β.

Στην αρχή της εκδήλωσης απιθύθηκε χαιρετισμό ο πρόεδρος του Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. κ. Αλέξ. Τσακουριδής.

Στη χοροεπερίδα παραβρέθηκαν ο πρωτοπρεσβύτερος Παπα - Μανώλης Φωτιάδης, ο Νομάρχης Ημαθίας κ. Γρηγόριος

Παπασιτίτσας, οι βουλευτές Ημαθίας κ.κ. Μόσχος Γικόνογλου, Γεώργιος Παπασιτάκος, Μιχάλης Χρυσοκοίδης και ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Ανδρέας Βλαζάκης. Επίσης παραβρέθηκαν εκπρόσωποι Μορφωτικών Συλλόγων κ.α. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολύ μεγάλο ήταν το κέφι των πολλών παραβρισκομένων που γλέντησαν με την ψυχή τους μέχρι τις πρωινές ώρες. Η δε λακιοφόρος αγορά είχε πολλά και πλούσια δώρα. Και του χρόνου!

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

συνέχεια από το προηγούμενο

Στις περιοχές όμως που οι αντάρτες δεν μπορούσαν να δράσουν, οι Τούρκοι ανεξόκλητοι συνέχισαν το καταστροφικό τους έργο. Καθημερινά τα μνημόνια που έφταναν ήταν τραγικά. Οι φοβερές ειδήσεις ξεσήκωσαν όλους τους Πόντιους του εξωτερικού. Στις 27.7.1920 ο ποντιακός σύλλογος της Αθήνας "Επιτροπή των εν Ελλάδι Ποντίων" τηλεγραφικά ενημέρωσε τον Ε. Βενιζέλο που βρισκόταν στο Παρίσι: "Πονταχθέν του Πόντου αγγέλλονται σφαγαί προκρίτων Ελλήνων, αμύσις Ελληνίδων, ληστεία και διαρπαγαί ελληνικών περιουσιών παρά τουρκικών ορδών και τουρκικών αρχών. Ει Κερασούντα εσφάγησαν δεκαέξ πρόκριτοι, εις Γαλλία νην Τραπεζούντας δεκαπέντε προύκοντες και δύο οκταετή παιδιά. Εις Οφην εδολοφονήθη Ελλην ιερεύς. Εάν κατάστασις αύτη συνεχισθή Ελληνισμός Πόντου εξαφανισθήσεται πριν η διπλωματία προλάβη ασχοληθή περί αυτού. Υπέκοντες διαταγής Υ-μετέρας Εξοχότητος ουδέν επράξαμεν μέχρι σήμερον προς λήψιν προστατευτικών μέτρων σφαζομένων και αιμαζομένων αδελφών μας. Πεποιθότες προς Υμάς Επικαλούμεθα Υμετέραν προστακτικήν παρέμβασιν παρ' ι-σχυρούς συμμάχους προς κατάπαυσιν εξολοθρευτικού έργου Τούρκων και σωτηρίαν απειλούμενου υπό εξοντώσεως ποντακού Ελληνισμού παρ' Υ-μετέρας μόνον Εξοχότητος ελπίζοντες αποκατάστασιν του ως μη υστερήσαντος εις θυσίας αίματος ουδενός τμήματος του Ελληνισμού".

Σκηνές φρίκης περιγράφονται στα δελτία πληροφοριών του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο Τοπάλ Οσμάν δεν αφήνει τίποτε όρθιο. Το Πατριαρχείο

μεταφράζει τις ειδήσεις και τις στέλνει παντού όπου νομίζει ελπίδα βοήθειας. Στις 31.8.1920 έγραφε έκθεση του Πατριαρχείου στα γαλλικά: "... Ο δήμαρχος της πόλης Οσμάν αγάς... διέταξε αμέσως τους Τούρκους της Κερασούντας να απομακρυνθούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Κατόπιν έκλεισε όλους τους χριστιανούς άνδρες στο ελληνικό σχολείο, στο ξενοδοχείο Belle Nue και σ' ένα μεγάλο κτίριο με τη δολοφονική πρόθεση να τους σκοτώσει. Οι γυναίκες διατάχθηκαν και όλα τα χριστιανικά σπία λεηλατήθηκαν από ορδές του Τυράννου. Κάθε βράδυ έβγάζαν πέντε εξ χριστιανούς από το σχολείο και τους σκοτώναν. Μόνο αφού πλήρωσαν 300.000 λίρες για λύτρα (σε ασήμι και εμπορεύματα) μπόρεσαν ν' αγοράσουν την ελευθερία τους. Ο τρόμος βασιλεύει στην πόλη. Περιπτώσεις τρέλας από φόβο εμφανίστηκαν ανάμεσα στους χριστιανούς".

Στις 31 Οκτωβρίου 1921 η ελληνική παροικία της γερμανικής πόλης Δρέσδης με τηλεγράφημά της παρακάλούσε το Γενικό Γραμματέα της Κοινωνίας των Εθνών στη Γενεύη Ερίε Drummond να ενημερώσει τα μέλη του Συμβουλίου για τους διωγμούς των Ελλήνων από τις κεραλικές δυνάμεις. "Η Ελληνική παροικία της Δρέσδης που αριθμεί μεγάλο αριθμό γονέων των αθών πληθυσμών που άγρια καταδιώχθηκαν, ικετεύει στο όνομα της ανθρωπότητας την Κοινωνία των Εθνών να παρέμβει άμεσα και να προστατεύσει τις γυναίκες και τα παιδιά, να ελευθερώσει τους φυλακισμένους, τους υπάρχοντες εξορίστους. Να παρέμβει στην Κυβέρνηση της Αγκυρας, ώστε να επιτρέψει την ελεύθερη αναχώρηση όλων των Ελλήνων που επιθυμούν να εγκαταλείψουν την Μικρά Ασία".

Ο Διευθυντής

Επιλογογραφία Σ. Βασιλείου.

Η πολιτική μεταστροφή των Ιταλών και Γάλλων και η μουσική συνθήκη φιλίας, οικονομικής και στρατιωτικής βοήθειας των Ρώσων στο Μουσταφά Κεμάλ ήταν τα τελειωτικά χτυπήματα στους αγώνες και τα όνειρα του ποντακού Ελληνισμού. Ο στρατός του Κεμάλ, μετά τις πρώτες επιτυχίες του, στο πέρασμά του ισοπέδωνε οτιδήποτε θύμιζε ελληνικό. Οι σύμμαχοι της Ελλάδας την πρόδωσαν. Μείνανε μόνον οι Αγγλοι. Αλλά και αυτοί άρχισαν να ερωτοτροπούν με τον Κεμάλ, για να μπορέσουν να περιοώσουν ένα μέρος από τα προνόμια που αιώνες τώρα κρατούσαν στα χέρια τους. Πολύ αποκαλυπτικές είναι οι εκθέσεις του Αυστριακού προξένου στο Βουκουρέστι Stork για τον πρόστυχο ρόλο που παίζανε οι Μεγάλες Δυνάμεις στο μικρασιατικό χώρο αυτή την περίοδο.

Στο μεταξύ οι διωγμοί συνεχίζονται με μεγαλύτερη ένταση. Οι Τούρκοι, με το αίσθημα της ασφάλειας που τους δίνει η επικράτηση του Κεμάλ, δε φοβούνται. Σπέρνουν το θάνατο παντού. Οι επισήμες διαμαρτυρίες δεν τους απασχολούν πια. Μαζί με τις σφαγές σπίνουν και έκτακτα δικαστήρια ανεξαρτησίας στις πόλεις του Πόντου, όπου, με δίκες που υποτιμούν τη νομολογία των ελεύθερων λαών, δικάζουν σε θάνατο κάθε πλούσιο και διακεκριμένο πρόκριτο, σχεδόν όλους τους θρησκευτικούς ηγέτες. Δημεύουν τις περιουσίες τους με το πρόσχημα πως αναμείχθηκαν στον αγώνα για τη δημιουργία ανεξάρτητου ποντακού κράτους. Στις 21-10-1921 το Κεντρικό Συμβούλιο του Πόντου διαμαρτυρόταν στο υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας για τις τελευταίες αποφάσεις της κεραλικής κυβέρνησης: "... Μετά τον απαγορισμό όλων των προκρίτων Αμισού και Πάφρας νύν εκ της τουρκικής εφημερίδος Αμισού "Εχαλή" εγνώσθη ότι καταδικάσθησαν εις θάνατον και οι μητροπολίται Τραπεζούντος, Αμασειας, Νεοκαιοσαρειας και Χαλδειας μεθ' όλων των πλουσιών και

διακεκριμένων προκρίτων Τραπεζούντος, Κερασούντος και Ορδούς και απηχοονίσθησαν ήδη όσοι εξ αυτών ευρίσκοντο εις χείρας των, επί τη προφάσει ότι δίδεν υπήρξαν εν Πόντω Σωματεία αποκοπούντα την απελευθέρωσιν του Πόντου".

Το τέλος του Πόντου πλησιάζει. Οι φωνές λιγοστεύουν. Στις 25-5-1922 αντιπροσωπεία της ελληνικής ναυτικής βάσης, που είχε έδρα της την Κωνσταντινούπολη, σύνταξε έκθεση που στάλθηκε στο υπουργείο Εξωτερικών από το Γενικό Επιτελείο του Ναυτικού: "Η κατάσταση των χριστιανών των άνω περιφερειών είναι οικτροτάτη. Ει την ύπαιθρον χώραν κάτοικοι παντάπασιν δεν υπάρχουν. Πάντα τα χριστιανικά χωρία έχουν πυρποληθή, εκ δε των κατοίκων άλλοι μεν απελαθέντες εσφάγησαν καθ' οδόν, άλλοι δε συλληφθέντες εφονεύθησαν επιτοπίως ή εκάπσαν ζώντες".

Ο George Horton, γενικός πρόξενος για τριάντα χρόνια της Αμερικής στην Εγγύς Ανατολή, το 1926 έγραφε για το δράμα του μικρασιατικού Ελληνισμού: "Κατά την διάρκεια της θλιβερής αυτής ιστορίας χριστιανοί οπλίσθησαν εναντίον των κληρονομικών των δυναστών και ύστερα εγκαταλείφθηκαν, γιατί καμμία χριστιανική δύναμη δεν επιθυμούσε να επιτεθεί κατά των Τούρκων, από τους οποίους όλες επερίμεναν μεγάλα ωφελήματα, που θα δίδονταν αργότερα άφθονα στους υπηκόους της δυνάμεως που θα φαινόταν η περισσότερο φιλότουρκη". Η πολιτική θέση του G. Horton για το ρόλο των Μεγάλων Δυνάμεων δε χρειάζεται σήμερα κανένα σχολίο, γιατί αποκαλύφθηκε από μόνη της μέσα από τα δικά τους προξενικά έγγραφα, που θα παραμένουν αιώνιοι κατηγορητοί στην ιστορία των γενοκτονιών του χριστιανικού πληθυσμού της Μικράς Ασίας.

Οι εκθέσεις των ανέκδοτων αρχείων των υπουργείων Εξωτερικών για το δράμα του ποντακού ελληνισμού δεν

έχουν τελειωμό. Συνολικά πάνω από 350.000 Πόντιοι βρήκανε οικτρό θάνατο από τους Νεοτούρκους στις πόλεις και τα χωριά, στις χαράδρες και τα βουνά, στις εξορίες και τις φυλακές. Σ' έκθεση του γραφείου του Κεντρικού συμβουλίου του Πόντου που στάλθηκε στις 6.6.1922 στο ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών διαβάζουμε: "Κατά ασφαλείς πληροφορίες αι Κεραλικαί αρχαί μετά την τελείαν καταστροφήν των 13 χωρίων της περιφέρειας Γαλλιαίνης, του Καπικίου και της Λειβερός, απήλασαν εις Βαιδούρτ όλα τα παιδιά της Τραπεζούντος μέχρι ηλικίας 10 ετών".

Αι σκηναί κατά τον αποχωρισμόν από τας αγκάλας των μητέρων των υπερβαίνουσα πάσαν τραγικότητα. Αι μητέρες έξαλλοι και ολοφρονομένοι ε-νυγκαλίζοντο τα τέκνα των, μη εννοούσαι να τα αποχωριστούν.

Οι Τούρκοι όμως χωροφύλακες... εκτόπων αυτάς δια του υποκοπάνου του όπλου των, και μόνον αφού περιήρχοντο αΐται εις αναίσθησιν δια δυστυχή πλάσματα απέσπων από την γλυκειάν μητρικάν αγκάλην...".

συνέχεια στο ειχόμενο

Η ΒΑΡΕΝΟΝ

(1ο μέρος)

Του Θωμά Γαβριηλίδη

Η Βαρενού, η Βαρενού, το μέγαν το χωρίον να μ' είσεν τον ανέφορον, ασ' όλια πα καλλίον

Τα πρώτα νανουρίσματα μας ίσως ήταν τα τραγούδια της Βαρενούς. Μας τα τραγουδούσε η γιγιά μου η Ανατολή αδιάκοπα, κάθε που τελείωνε τις όρθιες δουλειές του σπιτιού και καθόταν να γνέσει ή να πλέξει. Χωρίς δουλειά τα χέρια της δεν έμεναν. Είχε να φροντίσει εννέα εγγόνια. Τα πέντε χωρίς μάνα, μάνα τη φώναζαν και τα τέσσερα χωρίς πατέρα. Επωδός των τραγουδιών της ήταν η φράση:

"Εϊκίτι, Πατρίδα, οι Τουρκάντ' κοίρουνταν τα μέρια μουν.

Για την πατρίδα της τη Βαρενού και η μάνα μου μπορούσε, αν την άφηνες, να μιλάει με τις ώρες. Ήταν δεκαοχτώ χρόνων περίπου όταν έγινε η Ανατλλαγή και η γενέθλια γη, όπως έλεγε και την προπαραμονή του ξαφνικού της θανάτου στα ογδοεκατάσσερά της χρόνια, γυρνούσε μπροστά στα μάτια της.

Όταν κάποια μέρα της πρόσφερα δύο κλωναράκια του λουλουδιού της πατρίδας της "της Παναγίας τα δάκρυα", δώρο Πόντιου φίλου, που τα είχε φέρει πριν από τρία ή τέσσερα χρόνια, μόλις τα πήρε στα χέρια της, τα κοίταξε καλά και αμέσως αναφώνησε "Παναία μ', τ' αμάραντα τη Πατρίδας!". Τα μάτια της άστραψαν κι όλο το πρόσωπό της έλαμπε. Τα μύριζε και τα ξαναμύριζε και απολάμβανε μ' όλη της το είναι τη δυνατή τους, όπως έλεγε, μυρωδιά. "Τέτοια λουλούδια δεν υπάρχουν εδώ, μύρισε να δείς!". Μόνο ύστερα από ώρα, όταν συνειδητοποίησε ότι ήταν κατάξερα, κομμένα από χρόνια, κατάλαβε ότι δεν είχαν πια μυρωδιά. Όταν άνηζαν, μοσχοβολούσε ο τόπος, είπε και η κρατούσε απαλά, και το ύλεμμα της είχε πάρει εκείνη την τρυφεράδα της μάνας την απερίγραπτη.

Η Βαρενού, όπως φαίνεται κι απ' τα τραγούδια της ήταν επάνω σ' ένα πολύ ανηφορικό και δυσκολοπλησίαστο, προπάντων τους χειμάνες, μικρό οροπέδιο των ποντακών Αλπων ανάμεσα στην Τραπεζούνα και την Αργυρούπολη.

Από την ορεινή Κράμνη απείχε περίπου μισή ώρα και παρ' όλο που που ήταν πιο κοντά στην Αργυρούπολη η

οικογένεια της μάνας μου ξεχειμώνιαζε τακτικά στην Τραπεζούνα, σ' ένα σπίτι του το έδερναν τα κύματα της Μαύρης Θάλασσας, κοντά στη δεσποτική εκκλησία του Αγίου Γρηγορίου, γιατί εκεί έβρισκαν δουλειά τα αδελφια της.

Της Βαρενούς τα σπιτία ήταν χωρισμένα σε δύο τειτονιές, τη Γοργοράντων και τη Παπαδάντων. Τώρα είναι σωρός ερειπίων. Μόνο μια λιθόχτιστη θρύση στέκεται όρθια, σχεδόν ανέπαφη, και ξεδιψάει τους λίγους μουσουλμάνους Πόντιους που έμειναν στον τόπο τους.

Η περιγραφή των σπιτιών της Βαρενούς πάντα μ' έβαζε σε σκέψεις. Όταν άρχιζε η μάνα μου να μας λέει για τα δώματα, τις στέγες, που ήταν επίπεδα, στρωμένα με χράμα, που έπρεπε να το πατούν με το κυλίντρ' και για το φεγγίτι που φώτιζε το μονόχωρο εσωτερικό του σπιτιού με το κλιβιάν' στο κέντρο, που έπαιρνε αέρα από το φυσούν' μια σωλήνα κάτω απ' το πάτωμα, που έφτανε ως το κατώφλι, νόμιζα ότι άκουα περιγραφή ομηρικής κατοικίας με το μέγαρο, την κεντρική αίθουσα που λεγόταν και μέλαθρο, γιατί οι τοίχοι του μαύριζαν απ' τον καπνό της εστίας η οποία έκαιγε κάτω από τον φεγγίτη.

Η περιγραφή γινόταν πιο εντυπωσιακή με τις λεπτομέρειες. Τα δώματα μιας σειράς ισοϋψών σπιτιών αποτελούσαν δρόμο επικοινωνίας από πάνω, ενώ υπήρχαν και πόρτες επικοινωνίας από τα υπόγεια, όταν τα κίονα σκέπαζαν τους δρόμους ή όταν υπήρχε κάποιος εξωτερικός κίνδυνος.

Τα σπιτία της Βαρενούς είχαν μέσα όλα τα αγαθά ώστε να μπορούν οι ένοικοί τους να ζούν άνετα στον καιρό του χειμωνιάτικου αποκλεισμού. Ο τόπος κάνει τους ανθρώπους εργατικούς και προνοητικούς. Αν ήθελαν ασ έκαναν κι άλλως!

Η Βαρενού είχε μύλο και φούρνο που ανήκαν στην Κοινότητα, η οποία και τα νοίκιαζε σε φτωκά της μέλη για να μπορούν να κερδίζουν τίμια το ψωμί τους.

Ενισχύετε το Πνευματικό Κέντρο με δωρεές σας για κοινωνικά γεγονότα

Αγαπητοί συμπατριώτες και αναγνώστες του "Αργοναύτη".

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι, οι Πόντιοι και φιλοπόντιοι, ότι είναι "θέμα τιμής" να προχωρήσουν σοβαρά οι εργασίες ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, το οποίο θα αποτελέσει (όταν θα λειτουργήσει με όλα τα τμήματά του) μια πολιτιστική κυψέλη του Πνευματικού Ελληνισμού, όπως η Παναγία Σουμελά είναι τό θρησκευτικό μας κέντρο. Χρειάζεται, όμως, να "ανασκουμπωθούμε" όλοι - όλες, ώστε να εξοικονομηθούν σοβαρά ποσά.

Ενας τρόπος να προσφέρουμε στη Λέσχη (για το Πνευματικό Κέντρο) όσα ποσά επιθυμούμε να δώσουμε, π.χ. αντί στεφανιών σε κηδείες κ.λ.π. συγγενών και φίλων μας. Ετσι, τα ονοματεπώνυμα θα γραφούν και στο ειδικό βιβλίο, που αργότερα θα κυκλοφορήσει και τυπωμένο, με το χρονικό της ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου. Ας σημειωθεί δε ότι για όλες τις δωρεές θα δίδονται ισόποσες αποδείξεις, ώστε τα σχετικά ποσά να εκπίατονται στις φορολογικές δηλώσεις.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΤΗΛ. 28.356

Νέα Διεύθυνση: **ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΕΧΑΟΓΛΟΥ**

Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ, ΓΑΜΟΥΣ, ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ, Κ.Λ.Π.